

N:o 92.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1899, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion i fråga om ändring i gällande bestämmelse beträffande soldatkontrakten vid indelta armén.

(I. A.)

Enligt hvad i en af herr *A. J. Högstedt* inom Andra Kammaren väckt, till statsutskottets förberedande behandling öfverlemnad motion (n:o 25) erinras, har genom kongl. kungörelsen den 2 december 1892 angående ändring i gällande bestämmelser beträffande soldatkontrakten vid indelta armén medgifvits rote- och rusthållare rätt att mot ersättning i legan, hemkallet eller den kontanta lönen, till soldat upplåta allenast torp med kåltäppa eller planteringsland, eller ock utgifva allenast kontant lega och lön, dock med rättighet för soldaten att efter ett år, räknadt från näst efter derom gjord framställning inträffande laga fardag, erhålla torp med kåltäppa eller planteringsland mot afdrag å lönen till det belopp, som i kontraktet, för sådant fall är bestämdt.

Motionären anför vidare, att då en soldat vid antagandet kontrakterat med rusthållarne om en viss kontant årlig lega och lön, så egde det oaktadt soldaten, enligt förutnämnda kongl. kungörelse, rätt att efter uppsägning erhålla torp med kåltäppa eller planteringsland. Rotehållarne måste således städse vara beredda att, när helst soldaten för godt funne, till honom öfverlemna torp med kåltäppa eller planteringsland, och således under hela soldatens tjenstetid skola rotehållarne, jemte den kontrakterade lönen, äfven bygga och underhålla torp. Detta

syntes motionären för rotehållarne vara alltför betungande. Då soldaten vid antagandet kontrakterat vare sig om torp med kåltäppa eller planteringsland eller om en viss kontant årlig lega och lön, borde det enligt motionärens förmenande dervid förblifva utan några särskilda rättigheter för soldaten; och har motionären därför föreslagit, att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t hemställa, det Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida rote- och rusthållares skyldighet, enligt ofvan åberopade kongl. kungörelse, måtte så till vida ändras, att rote- och rusthållare, äfven i de landskap der sådant nu ej vore medgifvet, blefve oförhindrade att mot ersättning i legan, hemkallet eller den kontanta lönen till soldat upplåta allenast torp med kåltäppa eller planteringsland, eller ock utgifva allenast kontant lega och lön.

Med anledning af en vid senaste riksdag väckt motion i enahanda syfte som den nu föreliggande anfördes i en af tolf reservanter mot statsutskottets utlåtande i ämnet afgifven reservation, att den förefintliga möjligheten för soldaten att förvärfva eganderätt till soldattorpet gjorde den föreslagna förändringen i förenämnda kungörelse i viss mån obehöflig, och i allt fall syntes, enligt hvad 1897 års statsutskott vid behandling af då väckt motion i samma ämne anförde, någon större erfarenhet angående verkningarna af de genom berörda kungörelse stadgade förändringar i förevarande förhållanden böra afvaktas, innan ytterligare ändringar deruti beslutades.

I anslutning till denna uppfattning hemställer utskottet,

att herr Högstedts ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 4 maj 1899.

På statsutskottet vägnar:

CHR. LUNDEBERG.

Reservation

af herrar *P. Pehrson, P. Ersson, H. Andersson, K. A. Kihlberg, S. O. Nylander, C. Persson, N. Boström, I. Månsson, O. Larsson, O. Erickson, J. A. Sjö* och *D. Persson*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag i detta ärende bort hafva följande lydelse:

»Då den rote- och rusthållare enligt förenämnda kungörelse åliggande skyldighet att eventuellt tillhandahålla soldaten torp måste för dem medföra afsevärd olägenhet, under det att den derigenom soldaten beredda förmån kan anses vara af ringa betydelse, samt den soldat i detta afseende tillförsäkrade rätt i allmänhet icke torde komma att af honom göras gällande i annat fall, än då han genom att framställa anspråk på torp vill söka tilltvinga sig fördelar, har utskottet, i likhet med hvad 1898 års statsutskott vid behandling af då väckt motion i förevarande ämne anförde, funnit rote- och rusthållares omförmälda skyldighet böra upphävas, helst i densamma icke kan skönjas någon nytta för armén i militäriskt afseende.

Utskottet hemställer därför,

att Riksdagen med anledning af herr Högstedts ifrågavarande motion må hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke kongl. kungörelsen den 2 december 1892 angående ändring i gällande bestämmelser beträffande soldatkontrakten vid indelta armén må ändras derhän, att rote- och rusthållare äfven i de landskap, der sådant nu ej är medgifvet, varda oförhindrade att mot ersättning i legan, hemkallet eller den kontanta lönen till soldat upplåta allenast torp med kåltäppa eller planteringsland eller ock att utgifva allenast kontant lega och lön.»